

نیم قرن تجربه در تحقیقات چغندر قند

یافته‌های شیرین

(۱۱) نقش گیاهان پیش کاشت در کنترل بیماری گال زگیلی در

چغندر قند پاییزه

حمید شریفی

بیان مسئله و اهمیت موضوع

بیماری گال زگیلی چغندر قند (*Urophlyctis leproides*) از جمله بیماری‌های مهم در زراعت پاییزه چغندر قند در استان خوزستان محسوب می‌شود. علائم بیماری از اواخر بهمن به صورت ظهور گال‌های صورتی یا زرد رنگ ریز و درشت در سطح برگ، دم‌برگ و طوقه چغندر قند قابل مشاهده است.

از بین عوامل مؤثر بر کمیت و کیفیت چغندر قند پاییزه، بیماری گال زگیلی به دلیل کاهش عملکرد ریشه، در صدمه و عملکرد شکر و اُفت کیفیت و ارزش تکنولوژیکی آن حائز اهمیت است. این بیماری تا پیش از سال ۱۳۷۰ ناشناخته بود و اصولاً هیچ گونه تحقیق مدونی در این زمینه وجود نداشت. میناسیان برای اولین بار در سال ۱۳۷۰، این بیماری را به نام گال زگیلی چغندر قند گزارش کرد. این بیماری در سال‌های اخیر باعث آلودگی شدید مزارع چغندر قند شده است به طوری که در بعضی از سال‌ها، میزان آلودگی به بیماری در مناطق آلوده و در بعضی از رقم‌های حساس بین ۹۰-۵۰ درصد برآورد شده است. از آنجایی که تاکنون روش مبارزه‌ای برای این بیماری توصیه نشده است، استفاده از روش‌های زراعی - مانند رعایت تناوب زراعی - می‌تواند نقش به‌سزایی در کنترل این بیماری داشته باشد. با توجه به تأثیر گیاهان پیش کاشت بر کمیت و

کیفیت محصول و درصد آلودگی به بیماری، می توان با به کارگیری دستورالعمل ها و توصیه های فنی مربوطه، موجبات کاهش خسارت بیماری و افزایش عملکرد محصول را فراهم ساخت.

شرح دستورالعمل و توصیه فنی

نتایج تحقیقات نشان داده است که گیاهان پیش کاشت به طور محسوسی بر صفات کیفی چغندر قند و درصد آلودگی به بیماری گال زگیلی تأثیر می گذارند. بیشترین درصد آلودگی به بیماری (معادل ۸۱ درصد) مربوط به تناوب چغندر قند - چغندر قند بود و با کشت چغندر قند بعد از گندم، میزان آلودگی به ۵۸ درصد کاهش یافت. البته، در برخی سال ها به دلیل پایین بودن شیوع بیماری، گیاهان پیش کاشت تأثیر محسوسی بر صفات کیفی و درصد آلودگی به بیماری نشان ندادند. اما با توجه به تأثیر مثبت کاشت چغندر قند بعد از گندم در بهبود صفات کیفی محصول، گندم به عنوان بهترین محصول پیش کاشت چغندر قند در مناطق کشت پاییزه قابل توصیه است.

منابع مورد استفاده

- شریفی، ح. ۱۳۸۷. بررسی تأثیر بقایای گیاهی و کود نیتروژن بر شیوع بیماری گال زگیلی چغندر قند در استان خوزستان. گزارش نهایی پروژه تحقیقاتی، مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه بذر چغندر قند.
- محمودی، س.ب. ۱۳۷۴. مطالعه بیماری گال زگیلی چغندر قند در استان خوزستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- میناسیان، و.ب. ۱۳۷۰. پیدایش بیماری گال زگیلی برگ و طوقه چغندر قند در خوزستان. خلاصه مقالات دهمین کنگره گیاه پزشکی ایران، ص. ۱۶۰.